

FRÁSÖGN

af vetrarfundu þings Öryggis- og samvinnustofnunar Evrópu í Vín 21.–22. febrúar 2013

Af hálfu Íslandsdeildar ÖSE-þingsins sóttu fundinn Róbert Marshall, formaður, og Tryggvi Þór Herbertsson, auk Vilborgar Ásu Guðjónsdóttur, ritara. Fundinn sóttu yfir 200 þingmenn frá fleiri en 50 ríkjum en að venju funduðu stjórnarnefnd og málefnanefndir þingsins með embættismönnum ÖSE auk þess sem fram fór sameiginlegur fundur málefnanefndanna. Meginefni fundarins voru breytingar á skipulagi öryggis- og hersveita á ÖSE-svæðinu, samstarf ÖSE-ríkja við landamæragæslu, fjölmiðlafrelsi, samstarf ÖSE-þingsins við stofnun ÖSE um kosningaeftirlit (ODIHR) og ástandið í Sýrlandi, á Sahel-svæðinu (í Vestur-Afríku) og í Norður-Afríku. Þá fór fram fyrsti fundur endurnýjaðrar nefndar um gegnsæi innan og endurbætur á ÖSE (e. Ad Hoc Committee on Transparency and Reform of the OSCE), en í henni sitja bæði Róbert Marshall og Pétur H. Blöndal.

Fyrri sameiginlegan fund málefnanefndanna þriggja ávörpuðu forseti ÖSE-þingsins, Riccardo Migliori, Barbara Prammer, forseti austurríska þingsins, og Viacheslav Yatsiuk, sérstakur sendifulltrúi utanríkisráðherra Úkraínu, sem situr í forsæti ÖSE árið 2013. Í opunarávarpi sínu kallaði Migliori eftir því að þingmenn hefðu í huga að lausnir við áskorunum dagsins í dag og framtíðarinnar væri að finna í Helsinki-sáttmálanum, sem tengi ennþá ÖSE-ríkin saman sem fyrr.

Fund nefndar um stjórn- og öryggismál ávörpuðu m.a. Vilija Aleknaite-Abramikiene, þingkona frá Úkraínu og framsögumaður nefndarinnar, og Susanne Bratli, norsk þingkona og varaformaður nefndarinnar. Þá hélt Knut Vollebæk, sendiherra og fulltrúi ÖSE í málum þjóðernisminnihluta, erindi undir yfyrskriftinni „ÖSE og stjórnsmál friðar – varanleg arfleifð Helsinki“. Loks fjallaði Hákon Syrén, fyrrum formaður hermálanefndar Evrópusambandsins (e. EU Military Committee), um uppbyggingu öryggissamfélags.

Fund nefndar um efnahags-, vísinda-, tækni- og umhverfismál ávörpuðu m.a. Christos Stylianides, þingmaður frá Kýpur og framsögumaður nefndarinnar, og Rosa Aknazarova, þingkona frá Kirgisistan og varaformaður nefndarinnar. Þá héldu Olga Algayerova, fastafulltrúi Slóvakíu gagnvart ÖSE og formaður efnahags- og umhverfisnefndar ÖSE, og Yurdakul Yiğitgüden, samhfingaraðili verkefna ÖSE á sviði efnahags- og umhverfismála, einnig erindi. Loks fór fram sérstök umræða um samstarf á landamærum innan ÖSE-svæðisins.

Fund nefndar um lýðræðis- og mannréttindamál ávörpuðu m.a. Isabel Santos, þingkona frá Portúgal og varaformaður nefndarinnar, og Anne Phelan, írsk þingkona og framsögumaður nefndarinnar. Þá héldu Vuk Žugić, sendiherra og formaður nefndar ÖSE um hina mannlegu vídd, og Janez Lenarčič, framkvæmdastjóri stofnunar ÖSE um kosningaeftirlit (ODIHR), einnig erindi. Sérstök umræða fór fram um fjölmiðlafrelsi, með Dunja Mijatovic, fulltrúa ÖSE á sviði fjölmiðlafrelsis.

Síðari sameiginlegan fund nefndanna þriggja ávörpuðu Lamberto Zannier, sendiherra og framkvæmdastjóri ÖSE, og Hedy Fry, sérstakur fulltrúi ÖSE-þingsins á sviði jafnréttismála. Þá átti sér einnig stað sérstök umræða um ástandið í Sýrlandi, á Sahel-svæðinu og í Norður-Afríku. Alcee L. Hastings, fulltrúadeildarþingmaður frá Bandaríkjunum og sérlegur fulltrúi forseta ÖSE-þingsins í málefnum Miðjarðarhafsins, tók fyrstur til máls. Í erindi sínu var Hastings harðorður í garð alþjóðasamfélagsins vegna ráðaleysis þess gagnvart ástandinu í Sýrlandi. Hann fór þess á leit við þingmenn að þeir huguðu að samvisku sinni í þeim efnum. Hann harmaði þann glundroða sem væri viðloðandi viðbrögð við ástandinu og hvatti þingmenn ÖSE-þingsins til að setja til hliðar ágreining sín á milli í viðleitni til að komast að samkomulagi um alþjóðleg viðbrögð við ástandinu. Hann kallaði þar sérstaklega eftir að flutningur á vopnum til Sýrlands

yrði stöðvaður og að forseti Sýrlands, Bashar al-Assad, yrði fluttur fyrir Alþjóðastríðsglæpadómstólinn í Haag vegna stríðsglæpa.

Marcela Villarreal, sviðsstjóri hjá Matvælastofnun Sameinuðu þjóðanna (FAO), kynnti starfsemi stofnunarinnar í baráttunni gegn bágrri stöðu mannúðarmála í Sýrlandi. Hún kallaði eftir því að þingmenn sýndu sterkari pólitískan vilja til að bregðast við ástandinu, sem hún sagði mjög alvarlegt og að það færi versnandi, þar sem 3 milljónir manna búa við fæðuóryggi. Hún benti jafnframt á langvarandi afleiðingar ástands sem þessa, sérstaklega fyrir börn. Hún hvatti þingmenn til að tryggja að málefni hungurs og fæðuöryggis yrðu áfram ofarlega á dagskrá. Í umræðum um málið var lofuð viðleitni Tyrklands, Jórdaníu og Líbanons til að bregðast við flóttamannavandanum sem hefur skapast vegna ástandsins í Sýrlandi.

Í umræðum um ástandið á Sahel-svæðinu og í Norður-Afríku var einna helst rætt um mannúðaraðstoð, hryðjuverkaógn, stefnur ríkja gagnvart búferlaflutningum, hernaðarlega íhlutun, vernd kvenna og barna, efnahagslega samvinnu og ólögleg viðskipti með vopn, eiturlyf og mannfólk.

Á fundi stjórnarnefndarinnar var helst til umræðu langvarandi ágreiningur á milli ÖSE-þingsins og stofnunar ÖSE um kosningaeftirlit (ODIHR), þar á meðal sú ákvörðun forseta þingsins að slíta samstarfssamningi stofnananna á fundi ráðherranefndar ÖSE í desember 2012. Meiri hluti þingmanna var á þeirri skoðun að forsetinn hefði átt að fá samþykki stjórnarnefndarinnar áður en hann sleit samningnum formlega. Þingmenn voru flestir sammála um að þó að samstarfið hefði gengið erfiðlega um þó nokkra hríð þá væri áframhaldandi samstarf það besta í stöðunni, og því nauðsynlegt að halda áfram að leita að lausnum við vandanum. ÖSE-þingið og ODIHR væru betur til þess fallin að sinna kosningaeftirliti á faglegan hátt í samstarfi en sitt í hvoru lagi. Forseti þingsins tilkynnti við það tilefni að ný nefnd gegnsæis og endurbóta mundi hafa umboð til að semja við ODIHR um betra samstarf við kosningaeftirlit fyrir hönd þingsins. Nefndin mun funda næst í apríl á þessu ári í Kaupmannahöfn.

Frekari upplýsingar má nálgast hjá ritara Íslandsdeildar og á vefsvæðinu www.oscepa.org.